Från hembygdsarbetet

Adelsö Hembygdslag

Årsmötet hölls den 10 mars. Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar höll Lena Holmqvist-Olausson ett intressant föredrag med bilder om utgrävningarna från Birkas garnison, och möjlighet gavs att köpa hennes bok, som just kommit ut. Hembygdslaget fick mottaga som gåva av författaren, ett exemplar, som införlivas med det lilla hembygdsbibliotek som planeras bli placerat i Uppgården. Hembygdslaget har redan blivit ägare till ett tiotal böcker av hembygdsintresse som f.n. förvaras hos ordföranden.

Adelsö Hembygdslag arbetar aktivt för att stärka intresset för hembygden främst genom att förmedla kunskap om vår historia och att värna och vårda vår hembygd. Guidningar för turistande besökare, hembygdsmuseum, studiecirklar och kortkurser, hembygdsdagen, vandringsdagen och julmarknaden är några av våra återkommande engagemang.

Hembygdsmuseet på Uppgården har stått öppet för besökare under sommarmånaderna i samband med att sommarserveringen varit öppen, och har också visats i samband med Hembygdslagets guidningar. Någon besöksstatistik har inte förts.

Vandringsleden var välbesökt på Kristi Himmelsfärdsdag, cirka 100 vandrare fick njuta av KV Jacobsons mjöd vid Kunsta gravfält.

Tema för årets Hembygdsdag var "Grön mat från Gröna ön". Tälten och stånden för försäljning av grön mat var välbesökta och mat och dryck hade strykande åtgång. Ett flertal stånd fanns för försäljning av lokalt producerade produkter.

Studiecirkeln "Gårdar och Byar på Adelsö" är nu inne på sitt nionde år , och intresset är fortfarande stort.

Under våren ledde Ron Baron två cirklar med titeln "Datadoktorn kan komma" där man tillsammans gick hem till den som hade problem med sin dator.

En fråga av stor betydelse för alla föreningars verksamhet på Adelsö är Hembygdsgårdens ägande och förvaltning.

Förhandlingläget presenterades för Hembygdslagets styrelse av Peter Östergren från Adelsö församlings kyrkoråd.

Britta Ekman
ordförande

Almunge Hembygdsgille

Almunge Hembygdsgille har sin verksamhet vid Torslund, nära Almunge kyrka.

Byggnadsverksamheten under år 2002 inriktades på anpassning av Svialadan till utställningslokal för både permanent och tillfällig användning. Bland annat finns där numera en gammal likvagn.

Bland årets gåvor kan nämnas en soldatkista från Uls-Väsby. Gillets stora samling av traktorer och jordbruksredskap har också utökats med bl.a. en traktor typ BM Viktor -57.

Visningar av hembygdsgården och museet har genomförts vid flera tillfällen för skolklasser och representanter från andra hembygdsföreningar i Uppland.

Valborgsmässoaftonen firades med brasa, körsång, vårtal och jättefyrverkeri sponsrat av Lions. Gillets årliga sommarfest "Torslundsdagen" med friluftsgudstjänst, konst-, brudklännings- och traktorutställning, hantverkare från bygden, lotterier, kaffe med dopp, och alla hus öppna lockade som vanligt många besökare.

Dessutom har ett musikcafé anordnats en söndagseftermiddag.

Vi har samarbetat med Studieförbundet Vuxenskolan kring en kurs i järnsmide i vår smedja samt en kurs i vävning.

För styrelsens förkovran genomfördes en intressant studieresa till Upplandsmuseet.

Gillets årliga tidskrift Almunge Allehanda trycktes detta år i 500 exemplar.

Styrelsen

Altuna Hembygdsförening

Altuna Hembygdsförening bildades 1931. Föreningens verksamhet kretsar kring Altuna sockens kulturhistoria. Hembygdsgården utgörs av en fastighet – den s.k. "Anders Persson gården", flyttad 1930 från annan plats i Fröslunda. Den kan beskrivas som ett bondehemman från början av 1800-talet.

1970 köpte föreningen närliggande byggnad, som utgör första skolan i byn. Denna är en donation av densamme Anders Persson och uppfördes 1846 för att vara folkskola enligt Bell-Lancaster metoden. Donatorn såg helst systersonen Carl från Karleby som lärare, vilket blev resultatet 1856–1904. Dennes son, läroverksadjunkt Karl Alexis Karlinder, blev också den drivande kraften i bildandet av hembygdsföreningen. Intill första skolan uppfördes den nya skolan 1912, där kantor och lärare Ragnar Jansson verkade från 1932 till skolans nedläggning 1969.

Verksamheten 2002 omfattade traditionella inslag som trefaldighetsafton, nationaldag och midsommarfirande, men framför allt präglades året av skolmuseet.

Planer för ett skolmuseum har funnits länge. Byggnaden har senare använts som slöjdsal och vävstuga, men 2001 utrymdes skolsalen och målarmästare Tord Johansson med medhjälpare vidtog renoveringsarbeten. Enköpings museum bistod med råd. Under sommarhalvåret 2002 samlades alla som ville, för att inreda skolmuseet.

Lördagen den 17 augusti, i strålande sol och med många gäster, invigdes skolmuseet i Fröslunda. "Klassen" ringdes in av Laila Jonneryd, den sista läraren i Fröslunda. Invigningstalare var Siv Godberg, kulturnämndens ordförande i Enköping. Historisk exposé hölls av föreningens ordförande Mona von Engeström.

Kantor Gudmund Frenskar spelade på den deponerade orgeln från Simtuna församlingshem "Din klara sol går åter upp" och Ann Johansson sjöng strålande klart "Den blomstertid nu kommer".

Skolmuseet innehåller skolmaterial från allra första tiden 1846 och fram till skolans nedläggning 1969. Ragnar Jansson har varit av stor betydelse, genom penningdonation och skolbokssamling från hans verksamhet. Skolmuseet i Fröslunda skildrar ett stycke betydelsefull skolhistoria och besöks av enskilda, skolor och föreningar i skilda sammanhang. Föreningen känner stor glädje att arbetet kunnat fullföljas.

Altuna hembygdsförening mottog Disa Gilles pris vid Upplands fornminnesförening och hembygdsförbunds vinterting den 2 februari.

Mona von Engeström
ordförande

Balingsta hembygdsförening

Verksamhetsåret inleddes med ett öppet hus 20 april där vi visade upp vår fotografiska skatt av historiska och moderna bilder. Dagens gäst Bertil Lundborg, Dalby, visade bilder ur sin privata samling. Valborg på Wik hölls traditionsenligt med fackeltåg, fyrverkeri och sång. Sven Kihlén vårtalade för en hundrafaldig skara människor om forna tiders tro på häxor och troll. Gökotta den 12 maj leddes av fågelkunnige Ulf Karlsson, Tibbleborg. I den friska vårmorgonen besågs fåglar och växter under en mycket uppskattad och lärorik guidning. Ett tjugotal personer hade slutit upp denna tidiga söndagsmorgon. Lördagen den första juni hade vår förening bjudits in till ett av Vänge hembygdsförenings arrangemang, en spännande rundresa i deras trakter. Vi började dagen med en trevlig fika vid deras hembygdsgård i historiska Ekeby by med visning runt i byn. Vidare bevandrades vi i porslinstillverkningens industrihistoria vid Fiby

urskog och vacker fornborgsmiljö vid Västerby by, Åland. Nationaldagen firades med sång och tal vid den s.k. Tegelkyrkan och mer sång i Balingsta medeltidskyrka. Många barn med föräldrar var på plats. Den 28 juni praktiserade vi lieslåtter hos Seved och Maud Thunberg, Frövi. I duggregnet slåttrades det ivrigt och vi byggde en präktig hässja av det slagna gräset. Ett spontant historieberättande kring hässjning och slåtter kom igång av de som var med på den tiden det begav sig.

Höstprogrammet startade den 22 september med spaning efter traktens hällristningar och skålgropar. Tack vare vår ledare Anja Agelind kunde vi finna dessa oskyltade fornlämningar, varav en formligen var övervuxen av mossa och tämligen svårfunnen. De två andra skeppsristningarna var lättare att hitta till, men även de svåra att till en början urskilja linjerna i.

På Geologins dag den 28 september blev vi under en hel dag professionellt ledda och undervisade av geolog Harald Agrell. Tillsammans med ett 80-tal andra Uppsalabor åkte vi Hagunda runt i två turistbussar och tittade på ett ur geologiskt-kulturhistoriskt perspektiv mycket fascinerande lokaler. Sill- och potatisfest genomfördes den 18:e oktober med mat, allsång och inbjudna spelmän.

Arkeolog Per Frölund, Upplandsmuseet, höll den 5 och 19 november två informativa föreläsningar om fornlämningar och dess betydelse för oss nutidsmänniskor. Verksamhetsårets program avslutades den 12:e januari med grötfest och livfull dans kring granen, fiskdamm och trolleri. Runt femtio barn och lika många vuxna hade samlats i församlingshemmet i ett mycket lyckat och uppskattat arrangemang.

Björklinge Hembygdsförening

Årstämma hölls den 24 mars med sedvanlig inramning med Gås-Anders-bygdens spelmanslag och prisutdelning i den årliga teckningstävlingen i samarbete med Kyrkskolan. Årets tema utgick från "Åsgumsen" en berättelse från 1900-talets början.

Efter förhandlingarna överlämnade ordf. Bror R Eriksson blommor och en bok om Bror Hjorth till vår fotograf Gunnar Lager, som med ålderns rätt vid fyllda 91 år anser sig ha gjort sitt, till Gun Wallström, som slutat som sekreterare efter 18 år och till Lars Ridderstedt som hållit dagens föredrag.

Valborgsmässoaftonen firades vid Sandviken med sång av kyrkokören under ledning av Magnus Kilvèn och vårtal av diakon Turid Apelgård. Mycket folk, cirka 500 personer, hade samlats.

I kyrkstigsvandringen deltog över 50 personer och minst lika många i den efterföljande friluftsgudstjänsten. Komminister Ulf Engström predikade. Kollekt till Hembygdsföreningen.

Fyra "tvättgummor" samlade kring bykkaret på Björklingedagen. Fr vänster Inga Berlin, Carin Carlsson, Alice Nyberg och Valborg Andersson

Björklingedagens tema var tvätt i gamla tider, från tillverkning av asklut till mangling på stenmangel, med en hel rad moment, som tilldrog sig stort intresse. Dagen inleddes med friluftsgudstjänst i Prästgårdsparken.

Årets bussutflykt i augusti gick till Uppsala kommuns södra och östra delar med anhalter vid missionshuset Fridhem i Lagga samt väderkvarnen i Lagga. I Husby-Långhundras medeltida kyrka berättade Nils Eskhult om kyrkans historia. Efter lunch i Almunge blev det en tur på museijärnvägen till Mariannelund. Via Edinge gård i Rasbokil gick resan till Vattholma där Bror R Eriksson guidade i sin barndoms bygd. Reseledaren Folke Eriksson guidade de 40 deltagarna under resan.

Höstträffens tema var berättelser. Från en bandinspelning från 1984 berättade Henrik Söderlund om sitt skiftande liv varefter Stig Westerberg och Sune Nyberg berättade minnen.

Museet har haft öppet hus på Björklingedagen samt på söndagarna under juli och augusti med 450 besökare. Antalet föremål ökar ständigt. Den utan tvekan största gåvan under året är klädessamlingen från tidigt 1900-tal, som tillvaratagits och skänkts av Grete Hegg-Johansson, Fågelsång.

Fotoarkivet upptar 3.875 registrerade foton med negativ huvudsakligen tagna och reproducerade av Gunnar Lager.

Årsskriften Björklinge förr och nu 2002 – årgång 26 – hade som huvudtema Björklinges utveckling och modernisering, speglat bl.a. i elektricitetens framväxt liksom den sociala välfärden och väghållningen.

Medlemsantalet var vid årsskiftet 2002/2003 301 st.

Bror R Eriksson

Bondkyrko hembygdsförening

Bondkyrko hembygdsförening är sedan 2001 huvudman för hela Stabby prästgård.

Förutom den sedvanliga programverksamheten bedriver hembygdsföreningen också Fest & konferensverksamhet för att finansiera underhåll och investeringar i prästgårdsområdet.

Fest & konferensverksamheten har som mål att bli ett av Uppsalas attraktivaste i sin storlek. Föreningens intäkter från verksamheten har stigit från 200 000 kr år 2000 till 700 000 kr år 2002. Senast år 2004 skall intäkterna överstiga 1 Mkr.

Vid nio tillfällen har föreningen arrangerat programverksamhet enligt nedan:

"Lokal TV-journalistik i Uppland", föredrag av Jan Norling.

"Forngravar i Stabbyskogen" föredrag av Dan Fagerlund.

Luciatåg med elever från Tiundaskolan.

"Från 'slamvall' till 'gräddhylla', Luthagen under 1900-talet", föredrag av Carl-Erik Bergold.

Bakdag i Stabbygården med kaffeservering och underhållning, hembygdsföreningens medlemmar medverkade.

"Den okända Hildur Ottelin", föredrag av Kerstin Wallin.

Musik på nyckelharpa och fiol med Husbyborgarna.

Gudstjänst på Kristi Himmelsfärds dag.

Nationaldagsfirande, musik av Per-Erik Styf.

Ove Lundgren
ordförande

Danderyds Hembygdsförening

Året inleddes i januari med Julgransplundringen som samlade 85 barn och 66 vuxna.

Årsstämman hölls 18 april i Danderydsgården med 55 närvarande. För underhållningen svarade Danderyds

Dansskola, Danderyds Spelmän och Danderydskören.

Valborgsmässoaftonen samlade återigen tusentals personer. Danderyds blåsorkester och Danderydskören underhöll och kyrkorådets ordförande Peter Valverius vårtalade. Sedvanlig vårbrasa och stort fyrverkeri avslutade kvällen. Första Maj gjorde blåsorkestern som tidigare år sin turné med vårmusik på olika ställen i kommunen och avslutade med konsert vid Danderydsgården, där serveringen var igång.

Danderyds Spelmän höll 26 maj sin Spelmansstämma vid Sätra prästgård och den avslutades med en gudstjänst i Sätraängskyrkan med kyrkoherde Anders Högquist.

Midsommarfirandet i Kvarnparken var som alltid välbesökt av festklädda barn och vuxna. Resning av majstången, dans av folkdanslaget, lekar kring stången med Spelmanslaget, bodar med försäljning av lotter, glass och pilkastning, flaggparad och skrindåkning för barnen, servering med hembakat bröd.

På Hembygdens dag 29 september ordnade kommunens fyra hembygdsföreningar olika aktiviteter inom kommunen. Danderyds hembygdsförening ordnade hembygdsfest i Danderydsgården med underhållning, lotterier och kaffeservering.

Höstutflykten 28 september samlade 70 deltagare och gick till Alsta trädgård i Örsundsbro, Ulvhälls herrgård i Strängnäs, Gripsholms slott och Vindhammars kursgård i Nykvarn.

Kulturaftonen 24 oktober i Danderydsgården inleddes med Spelmännen. Danderyds blåsorkester fick hembygdsföreningens kulturpris på 5 000 kr. Vivi Edström berättade om Selma Lagerlöf, kaffeservering med hembakat bröd.

Årets skrift Danderydiana innehöll en samling kåserier från lokaltidningen, vilka Tore Norberg skrev under åren 1947–1977.

Hembygdsföreningen har cirka 1 200 medlemmar. Häri ingår de anslutna föreningarna Danderyds Slöjdgille, Danderydskören, Danderyds Folkdanslag och Danderyds Spelmän.

Bertil Wadman
sekreterare

Danmarks Hembygdsförening

Vid föreningens årsmöte den 16 februari höll Hans Alsén ett uppskattat föredrag med egna illustrationer. Föredragets titel var "Minnesbilder av människor och miljöer, främst i Nåntuna och Bergsbrunna". Ett spännande inslag i vår nutidshistoria.

Nedan följer ett axplock av de utflykter och aktiviteter som genomförts under verksamhetsåret.

Den 16 mars var det dags för ett nytt inslag i vårt programutbud, ett musikcafé i Sävja kyrka. Trio Tempera var våra musikaliska gäster. Publiktillströmningen

var stor. Vi tror att detta kan vara ett nytt sätt att nå nya medlemmar till Hembygdsföreningen.

Lördagen den 13 april var vi ett antal som åkte till Historiska museet i Stockholm för att framförallt beskåda Vikingautställningen. Eftersom många av oss i föreningen arbetat med bokprojektet "Vikingatid i Danmarks socken", så ligger vikingatiden oss just nu varmt om hjärtat.

År 2007 är det 300 år sedan Carl von Linné föddes, vilket kommer att firas med pompa och ståt även i Danmarks socken. Under 2001–2002 påbörjades planeringen av firandet. Uppsala Universitet och Svenska Linnésällskapet har förstås ett stort ansvar, men många andra organisationer inklusive Uppsala kommun är involverade. I april hölls i Sävja kyrka en genomgång med ett stort antal organisationer om "Linnés historiska landskap". Det kommer att bli en spännande tid framöver för oss i Danmarks socken med tanke på att vi har Linnés Hammarby och Linnés Sävja inom våra "domäner".

Något som kanske börjar bli en tradition. På midsommardagen delades Linné-stipendiet för 2002 ut. Det gick till Mattias Iwarsson, chef för Botaniska trädgården i Uppsala. Mattias har uträttat mycket för att sprida kunskap om Carl von Linnés gärningar under åren. Stipendiet är på 5 000 kr, och var i år sponsrat av Upsala Nya Tidning.

Vid Linnés Sävja är det mycket som händer. Föreningen sköter en örtagård, med allt vad det innebär. Utställningar arrangeras och visas under ett flertal helger under våren, sommaren och hösten.

Vi var ett trettiotal som onsdagen den 23 oktober var på besök hos Sockenstugans vänner, hembygdsföreningen i Funbo. Visste ni att Funbo kyrka firade sitt 800-årsjubileum 2001? Ett led i tanken med mer utbyte med andra föreningar.

Varje höst sätter föreningen upp ett plank för att skydda den vackra runstenen i Vedyxa från vägsalter mm, så gjordes även i år, under en höstdag i oktober. Vi genomförde även den årliga runstenstvätten under hösten inom ramen för vårt åtagande som runstensfadder.

Det har under året genomförts en inventering av de sammanlagt 30 dragon- och soldattorp som finns i Danmarks socken. Nu väntar utformning, beställning samt utsättning av skyltar.

Under hösten kom vår tidigare omtalade bok "Vikingatid i Danmarks socken" ut i tryck. Vi som arbetat med den tyckte det kändes fantastiskt roligt att få hålla den i handen.

Under slutet av verksamhetsåret har vi påbörjat arbetet med att fastställa ett omväxlande programutbud inför våren 2003. Ett förslag som bearbetas är att föreningen ska starta en studiecirkel om 1700-talsdräkter, en både teoretisk och praktisk kurs. Kanske något att bygga vidare på inför Linnéjubileet 2007. Vi tjuvstartade lite på detta tema när vi tisdagen den 15 november var på

Upplandsmuseet för att lyssna på Håkan Liby, där han berättade om 1700-talets klädedräkt.

Föreningens decemberaktivitet var traditionsenligt utgivande av vår årsskrift. I år hade ovanligt många givit sina bidrag till skriften. Bland annat innehöll den ett längre referat om Hans Alséns föredrag, en artikel med rubriken "Vad är en fredsmil" samt vinterfåglar i vår socken.

Solveig Österman
sekreterare

Edsbro Hembygdsförening

Föreningen har under de tre senaste verksamhetsåren ökat medlemsantalet med totalt 129 medlemmar eller 55%. Totalt är vi nu 365 medlemmar.

Året inleddes med att föreningen bjöd kyrkobesökarna på grötlunch den 20 januari. I maj hade vi besök av kommunens kultur- och fritidsnämnd, cirka 30 personer som guidades runt i bruksområdet. En byvandring arrangerades den 25 maj vid Kristineholms gård för cirka 50 deltagare.

Skolbarnen i Edsbro har förevisats hembygdsgården, masugnen samt fornlämningar intill skolan. De större eleverna har fått lära känna det gamla Edsbro genom en längre guidad cykeltur.

Edsbrotrampet, 5 cykelturer med 25 kontroller på kulturhistoriska platser har också genomförts.

Traditionellt firades midsommaraftonen på Åsavallen med dans kring midsommarstången m.fl. aktiviteter. Cirka 400–450 barn och vuxna trotsade det dåliga vädret.

Under midsommardagen hölls en friluftsgudstjänst på samma plats för cirka 30 deltagare.

Den 5 december hade styrelsen bjudit in förre finansministern Kjell Olov Feldt, som höll ett anförande om sin nyutkomna memoarbok.

Landshövdingen har varit här på inofficiellt besök och förevisats bruksområdet.

Vid hembygdsgården har en ladugård varsamt renoverats. Nya golv har lagts in i fähus, svale och ladugård. Kobåsen har rustats upp och kättar för får, grisar och kalvar har byggts. Baksidan av ladugården har panelats liksom gaveln på en timrad snickarbod. Elkablar har dragits till fem av de gamla husen på Åsavallen. Hela masugnsområdet har röjts från buskar. Ett flertal vindfällen har tagits om hand och ris har bränts. Föreningen har också satt upp nya skyltplank samt en panoramaskylt.

Johnny Carlsson
sekreterare

Enköpings Stads hembygdsförening

Ännu ett verksamhetsår har lagts till handlingarna i föreningens förhållandevis korta men händelserika historia.

Arbetet med att iordningsställa Wallinska gården fortsatte med anläggning av planer och gångar i trädgården, potatisodling för att få bukt med kärsen, utbyte av staketet mot gatan och upprustning av ytterligare en del av uthuslängan.

Föreningens forskargrupp presenterade en utställning benämnd "Caféliv" som handlade om det stora antal caféer som fanns i Enköping under 1900-talets första hälft. Under hösten hölls föredrag om Fagerudd och om skepparen Osvald Granath, en gammal enköpingsprofil. Dessutom anordnades en utställning med "Enköpingsminnen", 9 musikcaféer, 4 gånger Önskepsalmen i samarbete med Svenska kyrkan och nationaldagsfirande var andra arrangemang som lockade många besökare till gården.

Under kulturveckan bjöds på barnteater författad av Hasse Eson och uppförd av barn och vuxna – Fru Wallin och hennes ungar.

Årets sommarteater var en revy av Ewert Moulin "Blandad frukt med pepparrotssås" med mycket gammalt och lite nytt material som lockade till många igenkännande skratt.

Under kulturnatten 21/9 bjöd föreningen in till surströmmingsfest på gården, ett uppskattat inslag med många besökare.

Årets sista stora arrangemang var i vanlig ordning julmarknaden som i år bl.a. bjöd på försäljning av egenhändigt tillverkade julbockar.

Engagemanget för Stadshotellets bevarande fortsatte oförtrutet.

Styrelsen

Föreningen Lilla Hagalunds vänner

Vid verksamhetsårets utgång hade föreningen 68 betalande medlemmar.

Bland de program som genomförts under verksamhetsåret kan nämnas:

Hemvärnets dag, Konsertkarusellen med Mikael Samuelsson, lottförsäljning vid Valborg och Midsommarafton i Gröna Dalen, "På kvällskvisten" med Bålsta Dragspelsklubb, ekumenisk friluftsgudstjänst, familjedag, representation vid firandet av Håbo kommun 50 år, Konstrundan och Julmarknad.

De program som genomförts i och utanför Stugan har lockat cirka 500 personer.

Föreningen har erhållit värdefullt stöd från sponsorer, engagerade medlemmar och andra intresserade.

Hjördis Zander

Gamla Uppsala Hembygdsförening

Årsmöte hölls den 8 mars 2002 i Kaplansgården i närvaro av ett 60-tal medlemmar.

Sista april genomfördes med sedvanligt program och var som vanligt välbe-

sökt. Vårtalare var komminister Gerd Gustafsson.

Vårpromenerad gjorde föreningen på Tunåsen under ledning av Berit och Lars Gullberg.

Slåttergillet hölls även i år inne på Disagården.

Hembygdsdagen genomfördes i år som en föreningskväll bl.a. med anledning av att föreningen funnits i 15 år. En enkel måltid serverades tillagad av föreningens sekreterare. Janne Forsman kåserade över vad som hänt i föreningen under de 15 åren och Sten-Åke Eriksson ledde allsång och underhöll. Kvällen avslutades med en informell diskussion om föreningens framtid.

Höstpromenaden var i år en byvandring i Gamla Uppsala. Rolf Åkerman och Hans Lindgren guidade. Kaffe intogs i Rolf Åkermans trädgård.

Föreningens Höstmöte genomfördes med ett 20-tal deltagare. Fortsatt diskussion om föreningens framtida verksamhet leddes av Jarl Lundin.

Julmarknaden arrangerades på traditionsenligt sätt med mycket folk och bra försäljningsresultat.

Styrelsen

Gräsö Hembygdsförening

Föreningsarbetet var under 2002 liksom under tidigare år mångskiftande och innehållsrikt.

Gräsöbor på guidad tur i Strömsbergs bruk.

Den 25 maj hade vi städdag vid hembygdsgården då vi städade såväl inomsom utomhus.

Vår bussutflykt gick av stapeln den 1 juni till Strömsbergs bruk, Fågelsundet och Lövsta bruk. Resan hade lockat 33 medlemmar att delta och det blev en trevlig utflykt i bra väder.

Den 18 juni grusades gårdsplanen vid hembygdsgården under gassande sol och 26 graders värme. De 13 kubikmetrarna grus som gick åt gjorde gårdsplanen betydligt jämnare att gå på.

Midsommaren firades traditionsenligt vid hembygdsgården under arrangemang av Söderboda intresseförening. Det blev en blöt tillställning, inte på grund av destillerade drycker, utan på grund av regnet som störde tillställningen.

Under juli månad höll vi hembygdsgården öppen varje söndag mellan 12 och 15, vilket avrundades med Hembygdsgårdens dag den 3 augusti. Denna dag sken moder sol över oss och tillställningen blev synnerligen välbesökt.

Gräsö-Öregrunds folkton stod för musiken och själva hade vi anordnat en utställning om släktforskning, tipsrunda, lotterier och en synnerligen välmatad loppmarknad.

På höstkanten fick vi ett nyligen bärgat stockankare till hembygdsgården. Konserveringen av detta påbörjades omgående och kommer att fortsätta under 2003.

När det gäller forsknings- och dokumentationsarbetet fortsatte detta lika oförtrutet som tidigare.

En större inventering av lämningar efter öns kolmilor startades upp och en genomgång av öns äldre bouppteckningar påbörjades.

Överföringen av öns äldre handlingar till data fortsatte under året liksom dokumentationen av öns kulturhistoria.

Styrelsen

Harbo Hembygdsförening

Till de traditionella arrangemangen under året hör vårstädningen i maj, midsommarfirandet och "Gammaldags Jul" vid Första Advent. Till årets hembygdsafton hade Solveig Paulsson inbjudits. Hon höll ett uppskattat föredrag kring tillkomsten av J P Martinelles bok "En utnött folkskollärares anteckningar och minnen".

Byvandring stod på programmet den 10 maj. Omkring 40 personer samlades på lagårdsbacken hos Jan-Erik Olsson på Ön. Sune Eriksson berättade om Ön i gångna tider, och sedan följde en vandring genom skogen och beteshagarna. Vid den efterföljande kaffestunden förhöjdes stämningen med Jan-Eriks finstämda sång till eget gitarrackompanjemang.

Under juli månad genomförde vi för andra året en kubbturnering. Fem lag ställde upp, och Team Håkansson blev det lag som till slut erövrade vandringspriset. Kubbturneringen har samlat en hel del publik. Förutom spänningen i spelet har många upplevt en fin gemenskap för alla åldrar de kvällar spelet ägt rum.

I samband med länsmuseiveckan återinvigdes fäbodstigen mellan Stalbo och Järpenstorp den 22 september.

Skolbarn och förskolegrupper har även under år 2002 besökt Hembygdsgården inom projektet "Barn för 100 år sedan". Barnen besöker Hembygdsgården dels på våren, dels inför julen. Vid båda tillfällena får de klä om till gammaldags kläder och ta del av livet på gården till vardags och i fest

Hembygdsföreningen har också under året medverkat och guidat skolklasser, som besökt marmorbrottet vid Harbonäs och runstenen i Hässelby. Klass 6 var också med vid ett tillfälle vid Risängsvallen och deltog i röjningsarbete.

Tre studiecirklar med anknytning till hembygdsfrågor har pågått under hösten. Harbobocken har även i år gjort sin vandring i socknen. I boken som följer med honom kan läsaren ta del av det som hänt i vår bygd under det gångna året.

Barn lär sig binda kärvar vid Hembygdsgården

Glädjande nog har medlemsantalet fortsatt att öka. Gensvaret på utgivningen av Harbotidningen visar på ett behov av att ha något gemensamt för bygden. Det ökade samarbetet med skolan är också positivt och ger hopp om att även den yngre generationen engagerar sig i vår verksamhet.

Alf Falkenström
ordförande

Håbo Härads Hembygdsförening och Stiftelsen Jan Fridegårdsmuseet

Årsmötet hölls den 10 mars i Bålsta kyrkcentrum.

Efter årsmötet bjöds deltagarna på päronkakor med citron och grädde efter recept ur en bok från 1600-talet. Efter förtäring berättade Joacim Tiefensee om

Håbo kommuns skog och särskilt den märkliga skogen på Biskops-Arnö som består av cirka 80 % lövskog och med ett bestånd av grov ekskog. Ett intressant och givande föredrag av en kunnig skogsman.

Styrelsen har under året – utöver årsmötet – haft 11 ordinarie protokollförda sammanträden.

Följande program har genomförts under 2002:

29 januari Utflykt till Upplandsmuseet för att se på utställningarna "Nock, Ragg, Rya" samt "Uppland rustar till fest".

26 mars Hembygdsforskning tillsammans med Kulturhistoriska föreningen, föreläsare var Lasse Gustavsson lektor i historia från Biskops-Arnö.

13 april Sten Bergström visade och berättade om Häggeby kyrka.

4 maj Fågelskådning och pick nick vid Hjälstaviken under ledning av Göran Mellström.

12 maj Utflykt tillsammans med Bro Kulturhistoriska Institut till "Draget grandtour" Hålvägarnas-, fornborgens och dragrännans historia med ledare Börje Sandén.

2 sept Hembygdens dag i Övergran. Ortens konsthantverkare och målare visade sina verk samt försäljning av ortens jordbruks- och trädgårdsprodukter. Håbo spelmän underhöll.

22 sept Natur- och kulturvandring på Biskops-Arnö med Joachim Tiefensee som ledare.

Under året har arbetet med utvecklingen av " kulturföreningarnas hus" gamla järnvägsstationen framskridit enligt planerna men med lite tröghet, framför allt med handikappanpassningen av lokalens tillgänglighet.

Arbetet med att lösa det ekonomiska problemet med Jan Fridegårdsmuseet har pågått under hela året. Tanken är att omdana museet till ett kombinerat Fridegårdsmuseum som även lyfter fram statarnas liv i bygden. Styrelsen har tagit fram ett antal statarbilder från Nordiska museets arkiv som skall användas i det nya museet.

Hembygdsföreningens medlemsantal har under gångna året varit 60 st.

Hans Söderholm
Sekreterare

Håbo kulturhistoriska förening

Under verksamhetsåret har föreningen utöver årsmöte den 26 mars haft månadsmöten. Ett av dessa kombinerades med en utflykt till Lövstabruk. Vid årsmötet föreläste Lars Gustafsson och Rickard Edfelt om hembygdsforskning. Vid aprils månadsmöte föreläste Lars Gustafsson om vallonerna. Vid månadsmötet i september föreläste Marianne Hedström om

missionärsarbete i Kina under rubriken "Den glada missionären" belyst genom befintligt material 1892–1940. I samarbete med Bibliotekets Vänner anordnades i oktober ett månadsmöte där Margareta Lindgren föreläste om Biblioteket i Alexandria.

Vid månadsmöte i november visade Lasse Mellberg bilder och text från den studiecirkel om Håbo kommun som pågått under hösten och våren 2002.

Antalet medlemmar vid årets slut var 39.

Eva Hellberg
sekreterare

Hökhuvuds Hembygdsförening

Föreningen har under året vuxit och fler och fler ansluter sig till föreningen.

Annandag påsk anordnades en resa till Steninge slott där en skara på cirka 25 medlemmar fick njuta av vackert glashantverk och en guidad tur.

Hembygdsföreningen medverkade i år vid skolans nationaldagsfirande i klockstapelsbacken. Årskurs 5 inbjöds efteråt till en rundvandring på museet. Detta hoppas vi skall bli en lång och uppskattad tradition.

Under Torer Höks-dagen den 8 juni medverkade vi som vanligt med ett öppet museum. Nytt för i år var en historisk tipspromenad, Kobingo och att det var Hembygdsföreningen som både byggde och vaktade milan. Det var uppskattade inslag och bidrog till ett ökat intresse för Hembygdsföreningen, museet och projektet med att restaurera Ruddammen.

Många bevistade den traditionsenligt arrangerade Klockstapelfesten på annandag midsommar. Efter gudstjänsten i kyrkan gick alla till kyrkans nya minneslund som högtidligen invigdes innan regnet tvingade in sällskapet i församlingshemmet.

STF:s årliga pilgrimsvandring innebar ett stopp med övernattning i Hökhuvuds församlingshem. Medlemmar ur Hembygdsföreningen visade kyrkan, dess omnejd och andra historiska platser som pilgrimsvandrarna passerade på sin väg från Östhammar till Vigelsbo.

14 personer gjorde en gemensam utflykt till E4-utgrävningarna vid Storvreta. Där gjordes en historisk resa från stenåldersbrunnar via kokgropar från olika tidsepoker till modernt boende och vägbygge.

Hembygdsföreningen har fått medel från Upplandsstiftelsen och Vägverket för att restaurera Ruddammen i Hökhuvud och förbättra salamandrarnas lekmöjligheter. I samband med restaureringen skall skyltar som visar historiska minnesmärken sättas upp i området och en grillplats skall iordningställas.

Wickie Ambertson
Ordförande

Järfälla hembygdsförening

Hembygdsföreningens medlemsblad, Järfälla Hembygdsblad, har utkommit med fyra 16-sidiga nummer.

Från programverksamheten kan nämnas föredrag och Sandviks gårds historia, Görvälndagen-Hembygdsdagen med ett flertal aktiviteter och cirka 1.000 besökande, en kulturhistorisk cykeltur längs Järfällas mälarkust och en föreläsning om sockensjälvstyrelsen vid 1800-talets mitt.

Föreningen har producerat två utställningar, en om Västeråsjärnvägen genom Järfälla och en om Sandviks gård.

Hembygdsföreningen har gett ut en skrift "Järfälla Sockenstämmoprotokoll 1845–1862", och därmed är alla Järfällas sockenstämmoprotokoll från 1604 tryckta.

Lars Gustafsson j:r
ordförande

Knutby Faringe Bladåkers hembygdsförbund

Knutby Faringe Bladåkers hembygdsförbunds årsmöte hölls i Knutbygården den 17 mars 2002. På årsmötet premiärvisades en av Gösta Lindqvist restaurerad version av bildspelet om Knutby och Bladåker från 1958. Bildspelet finns numera i videoversion.

Verksamheten under året präglades av de traditionella festerna och höstmötet. Nytt för året var en visafton på Gammelgården den 12 juni arrangerad i samarbete med Svenska kyrkan.

Nationaldagen den 6 juni firades traditionellt i Knutby kyrka med en talrik fanborg och med ett stort deltagande. Högtidstalare var rektor Lena Nyström-Nilsson. Efter firandet i kyrkan tågade deltagarna till Gammelgården till toner av Häverö spelmanslag. Flaggan halades och nationalsången sjöngs. Därefter serverades kaffe i församlingshemmet.

Midsommar firades under stort deltagande i Gammelgården med dans kring midsommarstången, lotterier, skytte, pilkastning med mera. Barnen hämtades till festligheterna i lövad skrinda.

Hembygdsfesten arrangerades den 5 augusti. Programmet upptog friluftsgudstjänst, musikunderhållning på dragspel av riksspeleman Inge Henriksson och hans fru Marianne, underhållning för små och stora av gycklargruppen "Den lilla Draken" och som avslutning "Gamla och nya glimtar ur Knutbyrevyn" under ledning av Tor-Björn Gustavsson. Riksspeleman Inge Henriksson förärades ett diplom (Gustaf i Gropen diplomet) för sina musikaliska insatser. Ett återupptagande av en idé sedan "Mästars-Eriks" tid. Hembygdsfesten lockade en mycket stor publik (cirka 300 personer) och förutom nämnda programpunkter bjöds på kaffeservering, hantverk, lotterier, hemslöjdstombola, skytte, pilkastning, fiskdamm, ridning och kaninhoppning.

Höstmötet den 4 november i Knutby

församlingshem blev en berättarafton med musikaliska inslag. För berättandet svarade doktoranden Carina Fast och för musikunderhållningen Mia Heikkilä och Mattias Jansson.

På Gammelgården har flera byggnadsåtgärder genomförts varav kan nämnas att Domargården fått taket omlagt, maskinhallen fått en sektionering för förvaring av gräsklippare m.m. och på kaffestugan har en bakdörr tagits bort. Underhållsgruppen har skött om gräsytor, hus och omgivningar på ett sätt så att Gammelgården alltid sett prydlig ut.

Bertil L Jansson
ordförande

Lagga hembygdsförening

I februari anordnades den årliga sopp- och berättarkvällen. Gamla Prästgården fylldes till sista plats av 42 närvarande. I år var temat "Övernaturliga händelser och folktro". Det berättades bl.a. om "barnmorskan" som var homeopat, skelettrester vid Årby på 20–30-talet, utdrivning av spöken i Hagfors, erfarenheter med slagrutor, om Svarta Frun från Vallox Säby som kunde visa sig och om Karla som bodde i Vänge på 300-talet. Karla beskylldes för att ha dragit förbannelse över platsen som i modern tid skulle bli cykelväg.

Årets musikkafé hölls i april under temat "Familjeliv i Lagga". Sång, musik och teater framfördes sedvanligt av Lagga kyrkokör, Lagga spelmän och enskilda artister från Lagga med omnejd tillsammans med en fulltalig publik.

Årsstämman hölls den 24 april och efter förhandlingarna höll Allan Rodhe ett föredrag med bildspel om runstenarna i trakten. Vi påbörjade även en diskussion om att Lagga gamla Prästgård ligger på "ofri grund" och hur vi ska skydda nyttjanderätten för marken.

Runstenstvätten genomfördes i år av en ringa skara.

Midsommarfirandet firades traditionsenligt på Furuvallen tillsammans med Lagga IF.

Kvarndagen med Lagga marknad ägde rum den 17 augusti. Vädret var vackert som tidigare år vilket medgav att friluftsgudstjänst även i år kunde inleda dagen. Kvarnen och andra byggnader visades men vinden var för svag för att kunna driva vingarna till malning. Mjölet var malt för tändkulemotorn men försäljningen var även i år framgångsrik.

Kvarnvingarna fick adventsbelysning trots den hårda vinden vid monteringstillfället. Det milda skenet från konturerna av vingarna har blivit ett uppskattat kännetecken för Lagga i vintermörkret.

Årets aktiviteter avslutades på nyårsafton med att föreningen bidrog med en fotoutställning vid festligheterna då Knivsta blev egen kommun.

Flera visningar av kvarnen och Lagga gamla prästgård har hållits under året.

Styrelsen

Lagunda Hembygdsförening

Årsmötet hölls den 24 mars med 55 personer närvarande.

Nya stadgar antogs på årsmötet.

Kvekgården, Upplands fornminnesförening och hembygdsförbunds friluftsmuseum har engagerat föreningen under året, då ägaren inte haft ekonomiska möjligheter att bedriva verksamhet som tidigare. Vårt första år som ansvariga för verksamheten på Kvekgården har avlöpt på ett ur alla synpunkter tillfredsställande sätt tack vare en mycket stor insats från medlemmar i vår hembygdsförening. Trots att sommaren varit mycket het, har ett stort antal personer (1258 st) i alla åldrar och av många nationaliteter besökt oss. Alla har uttryckt sin förundran över att en så gammal genuin bondgård finns kvar.

Handelsmuseet Kappen har haft 1060 besökare och Lagunda skolmuseum besöktes av 104 personer.

Övrig verksamhet:

Styrelsen har under året haft 11 protokollförda sammanträden.

Sedvanlig vårstädning på Kvekgården den 13 maj, därefter begav vi oss till Fröslunda kyrkogård och smyckade mor Lottas grav med Gullvivor.

Nationaldagsfirande den 6 juni i sedvanlig ordning vid Kvekgårdens tun. I ett underbart väder samlades cirka 200 personer för att höra vår första ordförande Valdis Ordeus framföra högtidstalet vilket helt naturligt kom att handla om föreningens historia med anledning av föreningens 30-åriga tillvaro.

Den 20 juni firades midsommar genom att besöka Bishop-Hill-festligheterna i Biskopskulla.

Utflykt till Birka med båt från Härjarö den 29 juni.

Den 11 augusti firade föreningen sin trettioåriga tillvaro med en liten tillställning på Kvekgårdens tun. I det högsommarvarma vädret hade cirka 300 gäster infunnit sig för att delta i vårt firande vilket bjöd på ett omfattande program bl.a. med ett mycket uppskattat tal av föreningens hedersledamot Anders Wall.

I augusti arrangerades årets Kvekdagar för Lagundaskolans 4:e klasser.

Den 30 september ordnades den 27:e Mickelsmässmarknaden och som vanligt deltog Lagunda Hembygdsförening på ett aktivt sätt. I årets utställning presenterades Fittja socken.

Den 20 oktober besökte föreningen Museum Gustavianum i Uppsala.

Den 29 november ordnades en grötfest i tingssalen som ett litet tack till medlemmar som ställt upp under året.

Jan Thorstensson
sekreterare

Läbyvads hembygdsförening

Föreningens årsmöte hölls söndagen den 17 mars på eftermiddagen i hembygds-

gården. Efter inledande förhandlingar och val till styrelse och kommittéer, serverade festkommittén våfflor. Församlingens barnkör sjöng Astrid Lindgrenvisor utklädda till alla de välkända figurerna och gruppen Folklår underhöll med musik och sång i folkton.

Vårens ankomst firades traditionsenligt på valborgsmässoafton med stor majbrasa vid Klappebron.

Hembygdens dag högtidlighölls på traditionellt sätt på Kristi himmelsfärdsdag den 9 maj. Efter gudstjänsten i kyrkan med fanborg, spelmän, och damkör, tog samkvämet vid i hembygdsgården med förtäring och framträdande av spelmännen.

Midsommaraftonen firades på hembygdsgården med klädning och resning av midsommarstången, åktur i lövade skrindor, ringlekar, servering, pilkastning och lotterier.

Kulturdagen arrangerades i hembygdsgården lördagen den 9 november och lockade ett stort antal besökare. Bygdens slöjdare ställde ut sina alster, visade, demonstrerade och sålde. Kaffe, bröd och varmkorv serverades och Lennart Bernström underhöll med sång och gitarrspel.

Kulturkommitténs inbjudan till en programkväll på Upplandsmuseet den 28 november hörsammades av ett trettiotal medlemmar. Håkan Liby visade utställningen "Uppland rustar till fest". Därefter serverades kallskål med skorpor som var vanlig festförtäring i Uppland förr i tiden.

Föreningen inbjöd till Luciafesten i hembygdsgården den 6 december. Årets lucia var Frida Cederholm. Efter luciatablån serverades kaffe med bröd och kvällen avslutades med paketauktion.

Sigvard Eriksson, Arne Mattsson och Olle Andersson har som tidigare år lagt ner ett stort arbete på skötsel och tillsyn av hembygdsgården och den stora tomten.

Verksamhetsåret 2002 hade Läbyvads hembygdsförening 130 registrerade medlemmar.

Elisabeth Liby
sekreterare

Olands hembygdsgille

Under maj till augusti har Gammel Gränome hembygdsgård visats för allmänheten på söndagar men också andra tider för vandrarhemsgäster och grupper. Kulturstigen i fornparken har varit uppskattad.

Den traditionella midsommarfesten på Gammel Gränome samlade cirka 1500 besökare.

I mässan "Oland Visar" arrangerade Inga och Sture Alm tillsammans med Majlis och Rune Forslund "Det gamla köket". Där såldes också den nya utgåvan av "Olandsbygden".

Hembygdens dag firades i Alunda tillsammans med församlingen och i Gamla

Klockargården hölls julgille liksom nationaldagsfirandet. Gamla Klockargården har genomgått en fullständig renovering av målerikonservator Sven-Olof Carlsson.

En linbastu iordningställdes under året av Kerstin och Stig Andersson.

Medlemsantalet 2002 var cirka 350.

Styrelsen

Rimbo hembygdsförening

Rimbo Hembygdsförening har som föregående år haft en omfattande verksamhet. Förutom sedvanligt firande av Valborgsmässoafton, Nationaldag, Midsommarafton, Skördefest m.m. så följer här nedan några smakprov på särskilda programpunkter.

Internationella Kvinnodagen 8 mars firades på Tolvmansgården med uppträdande av Norovava folkloreensemble från Mordvinien, som ligger cirka 50 mil från Moskva. Det var fyra damer i färggranna och vackra dräkter som dansade och sjöng och verkligen gav oss något att minnas.

Ferlinafton 8 april med Daniel Lindberg som tolkade Nils Ferlin på sitt eget sätt med sång och dragspel. Åhörarna fick också lyssna till inspelningar, där Nils Ferlin själv talade. Hans röst fastnar i minnet.

Bondens Dag har blivit återkommande inslag och i år inträffade den på söndagen den 4 augusti. I ett strålande väder blev det en riktig familjefest med inslag av både nytt och gammalt. Kalvdansen hade en strykande åtgång!

Hantverksutställning är det också varje sommar och det har blivit ett populärt nöje att åka till Tolvmansgården, handla trevliga hantverksprodukter och dricka kaffe med hembakt bröd. Tiden var i år 26 juni – 4 augusti.

Geologins Dag 28 september, firades med en stor mineralutställning (sex bord med mineral och bergarter från olika platser) samt visning av hur man vaskar guld. Det var många frågor som sökte svar, och intresset var stort.

Årsskriften Sjuhundrabygden har utkommit med sin fjortonde årgång och i år innehöll den en liten bildkavalkad från de gångna fyrtio åren, föreningen bildades 1962.

Birgitta Tisell
sekreterare

Roslagens Fornminnes- och hembygdsförening

I Norrtälje har Fornminnesföreningen och Svenska Turistföreningens lokalavdelning inlett ett nära samarbete, till vilket andra föreningar i staden anslutit sig. Detta har breddat programutbudet.

Fornminnesföreningen anknöt i sina program till Roslagsmuseets utställning om trädgårdar och inbjöd till visning av Björnö gårds trädgård med drag av 1700-

talet och dess handelsträdgård, som drivs ekologiskt. Man gjorde även en trädgårdsvandring i stadsdelen Kvisthamra och besökte Nyby trädgård med dess satsning på perenna växter.

En vårfärd gick till Länna gamla prästgård, en 1700-talsbyggnad, som renoverats och som invigts 2003. Allhelgonadagen inbjöd föreningen till vandring på Norrtälje nya kyrkogård med avslutning i kapellet med musik och lyrik.

En novemberkväll berättade arkivarie Urban Johansson om innehållet i den Schürerska kistan. Siste ägaren av Mellingeholm hade anförtrott släktkistan i Fornminnesföreningens vård med villkor att den fick öppnas först efter 50 år. Kistans rika innehåll är nu registrerat.

Föreningen har svarat för firandet av Svenska flaggans dag, och Svenska Turistföreningen och Fornminnesföreningen inbjöd till adventsgudstjänst i Rö kyrka.

Inför Birgittaåret 2003 gav föreningen ut ett litet häfte om flickan från Finsta som blev helgon i Rom. Teckningarna hade utförts av Anna Guttorp.

Lennart Jansson
ordförande

Spånga Fornminnes- och hembygdsgille

Spånga Fornminnes- och hembygdsgille har under år 2002 haft nära 500 medlemmar. Gillet bildades hösten 1932 och kunde således fira sitt 70-årsjubileum under hösten med både sång och dans inför en fulltalig medlemsskara.

Länsförbundets ordförande Göran Furuland var en av de många gratulanterna, och mötet avslutades med ett föredrag av fil dr. Anita Biuw om de arkeologiska arbeten som föregick bebyggelsen av Tenstaområdet vid Järvafältet.

Gillets publikation, Spånga-Bygden, har som vanligt utkommit med fyra, oftast mycket efterlängtade nummer.

Hembygdsgården i Nälsta har haft öppet hus 16 gånger, varvid kaffe serverats och samlingar kunnat visas och de tidigare utgivna böckerna "Spånga sockenstämmoprotokoll" från 1600 till 1862 har där också funnits till försäljning.

Gösta Garberg
ordförande

Storvreta Kultur- och Hembygdsförening

Styrelsen har haft nio protokollförda sammanträden under året. Föreningen hade 82 medlemmar med familjer vid utgången av 2002. Årsmötet hölls den 2 mars på Storvretabiblioteket och i samband med det var det vernissage på Vårsalongen med alster från konstnärer och hantverkare i Storvretabygden.

Antikt och gammalt glas samt gammalt tenn föreläste Richard Hjelmstedt om den 9 mars och 26 oktober.

Den 13 april berättade Susanne Levin om sitt författarskap och den senaste boken.

Den 25 mars hade vi kulturutflykt till Börje-Åkerby hembygdsförening med vandring bland fornlämningarna under ledning av arkeolog Eva Hjärthner-Holdar.

Mats W. Pettersson guidade oss på en cykelutflykt från Lena kyrka med utgångspunkt från hans bok "Från Lena till Ulva".

Mikael Bonnevie ledde kursen "Prova på teckning" vid två tillfällen under hösten.

Den 31 augusti deltog föreningen med bokbord vid Storvretadagarna.

En välbesökt berättarkväll kring temat "Storvreta i gamla tider" ordnades på restaurang Vreten i oktober.

Den 9 november i samband med Storvretabibliotekets dag arrangerades Barnens höstsalong och Olov Svedelid gjorde författarbesök.

Den 7 december ordnades julpyssel i biblioteket.

En studiecirkel under ledning av Inger Unestam har pågått under hösten där man intervjuat äldre personer i Storvreta. Materialet skall användas i en ny Storvretabok.

Styrelsen arbetar för att få igång en studiecirkel för att planera en arkeologisk vandringsled bland fornlämningarna i Storvreta.

Styrelsen har ägnat mycket tid åt att diskutera hur man skall få fler medlemmar och hålla intresset för hembygden vid liv. Bland annat ska vi satsa på bättre marknadsföring och samarbete med andra organisationer i området.

Ingvar Johansson

Teda hembygdsförening

Vi har en intensiv verksamhet med arrangemang minst en gång i månaden. Programmen under 2002 bjöd på möten med människor som verkat som sjukhuspräst, biståndsarbetare och entomolog. Utfärder gick till smultronställen i vår egen socken, till Lidingby inom vår kommun och till Åland, dit vi reste tillsammans med vår grannförening Bartholomei Gille. Tre sammankomster hade maten i centrum: vårsupe, ärtsoppa i oktobermörkret och stort matgille i den än mörkare månaden november. Vår hembygds- och återvändardag hade temat "Minns mitt 50-tal" där minnet hjälptes på traven av utställda föremål, kläder och foton.

En studiecirkel arbetar med bygdehistoria. Startpunkten var en inventering av gamla namn och benämningar som ledde fram till att kartan över socknen kunde kompletteras med ett hundratal namn som endast funnits i folkmun. Men arbetet leder oss att gräva djupare och vidga perspektivet. Det vi hann med under 2002 är publicerat under titeln "Från Fågelsången till Korpsnaret".

Teda hembygdsförening hade 129 medlemmar år 2002. De är ungefär jämnt fördelade mellan boende i socknen och människor med rötter i Teda men bosatta på annan plats.

Styrelsen

Tensta hembygdsförening

Årsmötet hölls i Tensta Bygdegård med ett 80-tal medlemmar och inbjudna gäster närvarande. Vid detta årsmöte firade föreningen 80-års jubileum. Tensta Spelmanslag underhöll. Kvällens föredragshållare var Roland Agius, som berättade om Tensta-prästen Petrus Isaki Bröms (slutet 1600-talet). Parentation hölls över medlemmarna Arne Andersson och Olle Karlsson. Uppvaktning från olika föreningar i trakten framfördes under kvällen. Hembygdsförbundets hedersnål med lagerkrans och diplom tilldelades Ingvar Bladlund, Runa Wilhelmsson, Märta Mattsson, Uno Björklund, Erik G Pettersson, Hilding Anderén och Jan-Erik Wallén.

Vid Upplands fornminnesförening och hembygdsförbunds årsmöte deltog två representanter.

Sista april i Tensta firades traditionellt med kase i Mårdbacken, Vansta. 200 personer deltog.

I maj ordnades cykelutflykt till Solbäck och Backåsen. Gunnar Johansson guidade 30 deltagare.

Vid kyrkogårdsvandring vid Tensta kyrka med efterföljande andakt i kyrkan deltog 60 personer. Kaffe serverades därefter i sockenstugan.

Den 21 juni var det åter dags för midsommarfirande vid församlingssalen. Cirka 250 deltagare trotsade regnet och deltog i dansen. Tensta-dagen den 11 augusti började med gudstjänst i kyrkan och därefter guidning. Andra programinslag var visning av växter på Gödåkers gravfält, folkdansuppvisning, uppvisning av Uppsalaflickorna, uppvisning av ungdomsgruppen Östen, underhållning av gamla och nya elever från Skyttorps skola och ÖRAT från Viksta underhöll med musik.

Den 25 augusti åkte 27 personer till Bennebols bruk. Vi har även varit på kvällsutflykt till Flotä i Tensta för att titta på utgrävningarna för nya E4:an. 68 nyfikna och intresserade deltog i denna aktivitet.

Styrelsen

Torstuna hembygdsförening

Årsmötet hölls den 6 maj på Härled. Efter årsmötesförhandlingarna berättade Rolf Johansson om "Från bondkalas till Nobelfest".

Den 30 maj ordnades byvandring i Vappeby och Myrsjö med Harald Wilén som guide. Den 11 maj gjorde föreningen en utflykt till Härnevi kvarn där

Lennart Andersson berättade om kvarnens historia.

Årets midsommarfest på Härled arrangerades av Torstunaby och Korsbacken och lockade cirka 500 besökare.

Pastoratet höll sin årliga friluftsgudstjänst vid Härledsgården den 23 juni , hembygdsföreningen bjöd på kyrkkaffe. Missionsförsamlingens friluftsgudstjänst hölls på Härled den 7 juli.

Den 14 juli serverades sill och potatis i Härledsgården, drygt 100 personer mötte upp. En vandring på Torstuna kyrkogård under ledning av Olle Thorsmark, Ingvar Pettersson och Hans Bergsten arrangerades den 4 augusti.

Vid konserten i Torstuna kyrka den 16 augusti medverkade Härledsstämmans stipendiat Emma Hessel Siim med syskon. Efterföljande visstuga på Härled leddes av Inga-Maj Tisserant och Lars Wall. Den 17 augusti arrangerades den årliga spelmansstämman på Härled.

Föreningen gjorde ett studiebesök på Hällsta jordbruksmuseum i Veckholm den 8 september.

På Upplandsledens dag den 22 september arrangerades en vandring från Strömsta till Skattmansöstugan där kaffe serverades.

Den 19 oktober samlades ett 40-tal gäster till höstfest på Härled. Herrarna lagade maten, fisksoppa med äppelkaka.

Ingvar Pettersson har lagt in ett nytt golv i stallet, stolboden är tätad, skorstenen slammad och takhuven lagad och målad.

I studiecirkeln Torpinventering i Torstunas byar under ledning av Folke Welén har cirka 200 torpplatser dokumenterats och cirka 150 identifierats i terrängen.

Styrelsen

Tvärnö hembygdsförening

Vid årsmötet i maj valdes Per Sjöberg till ny ordförande. Stämman avslutades med ett bildspel från vår vackra bygd av naturfotograf Göran Andersson.

Midsommaraftonen bjöd på regn så firandet flyttades till midsommardagen då så många som 140 personer deltog i firandet.

Den 11 juli gick den årliga så populära båtutflykten av stapeln, denna gång till Värlingsö där Anita Åström, Signhild Backström och Erik och Kirsten Swedenborg guidade.

En alltför kort kurs! Det tyckte deltagarna om den intressanta möbelrenoveringskursen som Monica Svederoth ledde den 3 augusti.

Friluftsgudstjänsten den 18 augusti i Tvärnö skola fick avsluta året p.g.a. att den planerade svampexkursionen torkade inne.

Föreningens medlemmar uppgick till cirka 80 familjer och 20 enskilda.

Eva Medin Johansson
sekreterare

Ulriksdals Hembygdsförening

Under året har föreningen förutom årsmöte haft ett medlemsmöte i Hästskostallet, Överjärva Gård och två styrelsemöten. Antalet medlemmar har varit 48.

Ulriksdals Hembygdsförening har under året varit medarrangör vid publikkvällar i Ritorps Hantverksgård; en författarafton och en välbesökt julkonsert med Ulriksdalskören.

Föreningen har ordnat två studiebesök; till Adelsö kyrka och Birka med guidade visningar samt guidad visning av Statarmuseet i Överjärva.

Föreningen har medverkat i Ulriksdalsposten och bidragit ekonomiskt till utgivningen.

Sekreteraren

Vaksala hembygdsförening

Föreningens årsmöte hölls den 16 mars i Vaksala församlingshem. Ett 50-tal medlemmar hälsades välkomna av ordförande Lennart Hulth. Professor Adam Taube höll ett intressant föredrag om Vaksalaprofilen Sigvard Cederroth och Solweig Lundberg läste också hans dikt "Landskapet som känsla".

Ulf Hagberg, tidigare chef för Historiska museet, höll i Vaksala församlingshem den 24 april ett mycket intressant föredrag med rubriken "Nytt från Götalandsborgar och offerplatser" för ett 20-tal åhörare. Han visade också en del kopior av föremål från några av de utgrävningar han genomfört genom åren.

Hembygdsdagen den 2 juni inleddes med högmässa i 1700-talsstil i Vaksala kyrka. Därefter tågade de cirka 60 deltagarna under musik till församlingshemmet. Spelmännen Britt Isaksson och Mats Presto underhöll vid kaffet och Gunnar Granberg kåserade om bl.a. ljud och lukter i kyrkorummet i äldre tider.

Den 10 augusti bevistade några av föreningens medlemmar, Rasbo Hembygdsgilles bygdespel "Den starkaste" vid Gåvsta Gammelgård. Föreställningen var mycket uppskattad av besökarna.

Föreningens traditionella Höstmöte med festmiddag hölls i Vaksala församlingshem och samlade som vanligt ett 70-tal gäster. Med hjälp av gamla och nya kartbilder över Årsta, ledde föreningens ordförande Lennart Hulth och Carl-Birger Sveidqvist en intressant diskussion om Årsta förr och nu. Allen Storm underhöll under kvällen med hjälp av sin "musikmaskin". Föreningens eminenta Festkommitté stod för allt det praktiska runt festen.

En grupp lärare vid Årstaskolan har inom ramen för "IT i skolan" arbetat med det gamla Årsta. Huvudsyftet har varit att med datorns hjälp redovisa ett speciellt projekt, i detta fall alltså Årsta före dagens utbyggnad. Även elever i ett par klasser har engagerats att göra sin egen Årstabok. Föreningen har ställt

kartor och en del skriftligt material till förfogande och Carl-Birger Sveidqvist har under året också deltagit i en fältvandring i Årstaområdet tillsammans med lärare och unga elever från skolan. Projektredovisning kommer att ske i början av vårterminen 2003. Föreningen har bidragit med material och annan information till en grupp nyinflyttade i södra Årsta, "Årstagruppen", som startat en studiecirkel med mål att finna det gamla Årsta.

Föreningen har under året också lyckats att värva drygt 30 nya medlemmar. Dessa samt medlemmarna i "Årstagruppen" bjöds in till en informationskväll den 28 januari 2003.

Sekreteraren

Valö-Forsmarks hembygdsförening

Valö-Forsmarks hembygdsförening har drygt 300 medlemmar. Föreningens hembygdsgård ligger vid Vigelsboäng i Valö. Ett stort och viktigt arbete inom föreningen är att skaffa kunskap om, inventera, dokumentera och vårda föreningens samlingar samt att bevara de byggnader som finns vid hembygdsgården.

De årliga arrangemangen vid hembygdsgården är spel- och dansstuga under Östhammars kommuns musikvecka i juli och spelmansstämman som alltid går av stapeln den första söndagen i augusti. En ny tradition är adventskaffe med 7 sorters kakor, sång och musik.

Annat som arrangeras av hembygdsföreningen är bl.a. vandringar på olika ställen inom Valö och Forsmark. En alltid förekommande och uppskattad vandring är den omkring Vigelsbo gruvor med Tore Blom som guide. Berättarkvällarna behandlade i år om hur man skyddar sig mot inbrottstjuvar och om Boken om Gunnar Eriksson, Vigelsboäng, som sammanställts av sonen Nils Gunnarsson.

Vårt samarbete med andra föreningar inom Valö-Forsmark resulterade i ljusstöpning tillsammans med Röda Korskretsen och en familjedag med ortens LRF.

För övrigt har hembygdsföreningen under året som vanligt arbetat med hembygdsgården där vi värnar, vårdar och visar byggnader och föremål.

Mirja Korpela
ordförande

Vaxholms Hembygdsförening

Föreningen hade vid slutet av året 411 registrerade medlemmar, en liten nedgång från föregående år. P.g.a. reparations- och ombyggnadsarbetena i Hembygdsgården senarelades årsmötet till den 18 april. Föreningen fyllde 60 år och detta firades genom en fest på Hembygdsgården i närvaro av 51 personer. Försöket med pubkvällar på Hembygdsgården fortsatte.

Valborgsmässoafton firades genom att sång och vårtal framfördes från Rådhusets trappa. Vårtalet hölls av Karin Enström, kapten vid Amf1 och riksdagsman. Majbrasan i hembygdsgårdens trädgård är dock för liten för att kunna värma en frusen valborgsfirande publik. Önskvärt är att vi skulle kunna anlägga ett mycket större bål t.ex. med bistånd från Vaxholms Stad som kommer att kontaktas i frågan.

Midsommarafton, ett arrangemang som får allt större publik, genomfördes i strålande sommarväder. Lägret formligen invaderades av tillströmmande midsommarfirande vaxholmare och turister, som njöt av dans kring stången och Vaxholms Folkdansgilles fina uppvisning. Programmet är dock i kortaste laget, här finns säkert mer att göra i form av sång och musik.

Skärgårdsmarknaden rönte i år samma stora intresse från såväl deltagande försäljare som intresserad publik. Ett nästan osannolikt vackert väder bidrog till framgången även i år. Nytt för året var att vi krävde anpassning i klädseln till förra sekelskiftet, detta hörsammades av många av försäljarna men här finns mer att göra. De saluförda produkterna håller alltjämt hög klass vilket är marknadens speciella kännetecken.

Antalet besökare i museet var knappt 400 personer vilket är lägre än 2001. Entréavgifter och försäljning av Helene Hills fina trasmattor inbringade ett värdefullt tillskott till föreningskassan på cirka 6.500 kronor. Styrelsens förhoppning att föreningens medlemmar skulle kunna ställa upp i mån av tid och hålla öppet även under veckorna fick inte den genklang som vi hoppats på. Genom Urban Fredrikssons försorg anordnades en uppskattad utställning under sommaren i bibliotekets fönster med temat En fiskares vardag för 100 år sedan. Under året skapades en grupp som skall ägna sig åt gamla missionskyrkans historia, gruppen leds av Leif Gannert, förhoppningsvis kommer arbetet att utmynna i en skrift om denna intressanta företeelse i Vaxholms historia.

Styrelsen

Vendels hembygdsförening

Vendels hembygdsförening bildades år 1922 på initiativ av Petrus Hubinette. Han blev även dess första ordförande. Så har då jubileumsfirandet av den fräscha 80-åringen ägt rum. Det skedde på Hembygdens dag den 31 augusti och ägde rum på festplatsen Ottarsborg. Professor Birgit Arrhenius var inbjuden för att avtäcka modellen av det långhus man funnit rester av vid utgrävningarna i Vendel.

Idén till ett modellbygge föddes redan år 1997. Då samlades folk från kyrkan, Vendels Kråkteater, skolan, hembygdsföreningen och andra intresserade

för att diskutera hur man kunde få folk utanför bygden att upptäcka det fantastiska Vendel.

Kort sagt, att sätta Vendel "på kartan". Arbetsgrupper tillsattes. Vi träffades ett flertal gånger i församlingshemmet, skissade, målade och kände oss inspirerade av historiens vingslag. Vi diskuterade allt från att låta bygga en vikingaby till att uppföra historiska bygdespel. Även en önskan att få tillbaka våra båtgravsfynd från Historiska museet i Stockholm spirade bland oss entusiaster.

En av deltagarna, Sven Wendelheim bidrog till insikten om att vi skulle ta det litet lugnt. I samband med hans bortgång kom det in så mycket medel till föreningen att modellen kunde förverkligas. Det var helt i enlighet med Svens intentioner.

Berndt Godin heter konstruktören. Den kommer att placeras i den södra stigluckan till Vendels kyrka där den kan beskådas av allmänheten.

Professor Arrhenius berättade vid avtäckandet om hur de vid utgrävningarna i kyrkbacken funnit lämningar av bebyggelse ända från 500-talet. Man fann resterna av ett s.k. långhus. Dessa hittades dock först efter flera försök då de var täckta av annan bebyggelse.

Hembygdens dag fortsatte därefter med att Erika Enander underhöll med finstämda ballader från scenen. Traktens hantverkare och konstnärer ställde ut och försålde sina alster. Vår främste "vendelambassadör", författarinnan Elsie Johansson berättade om "Ås och människor – dikt och verklighet" där vendelfolket kunde känna igen sig litet till mans (eller kvinns, också för den delen). Fakirer, småstjärnor, giggar, kortväxta soldater med uniformer och sablar från Marieberg och mycket mer bjöds det även på. Dagen avslutades med att vi sjöng andliga sånger till dragspelsmusik.

Den gamla valurnan i mässing från Vendels tid som egen kommun som var placerad mitt på festplatsen för frivilliga bidrag inför kommande år kom att innehålla hela 1600 kronor! Det lovar gott inför framtiden – att Hembygdens dag blir tradition!

Den traditionella Spelmanstämman (den 28:e i ordningen) ägde rum 20–21 juli. Trollrike Spelmän inledde med en konsert "Mellan himmel och jord" i Vendels kyrka på lördagskvällen. Platsen var väl vald och kyrkan var fullsatt. Efter konserten blev det buskspel och försäljning av korv och kaffe på kyrkbacken. Söndagen inleddes med mässa med spelmansmusik. På tolvslaget blåstes stämman in med näverlur på Ottarsborg. Så gjorde man förr och det är trevligt att den sedvänjan har tagits upp igen. Sonia Sahlström ledde allspelet från scenen som var fylld med tillresta spelmän. Under dagen gästades stämman av ett fyrtiotal dansande ungdomar i färgsprakande dräkter. Det var ett ryskt folkdanslag från Pskov som gästade Vendel med

sina värdfamiljer. Arrangörerna IK REX och Vendels hembygdsförening kunde vara nöjda då vädret var fint och stämman välbesökt.

Höstutflykten gick mot Västmanland och Ängsö slott. Grevinnan Katarina Piper lotsade oss skickligt genom den hemsökta stenbyggnaden på fyra våningar. Efter besök i Tängsta gård intog vi kaffe vid Västerås domkyrka där förberedelserna inför kulturnatten pågick för fullt.

Vendels hembygdsförening har under året emottagit en penninggåva på 100.000 kronor. Givaren önskar vara anonym, vilket respekteras.

Bodil Berndes
ordförande

Villberga hembygdsförening

Föreningen har vid årets slut 130 medlemmar. Traditionell "grötfest" hölls den 10 januari.

Filmförevisning om 2001-års aktiviteter anordnades i Enabygdsarkivet den 7 februari och årsmötet hölls den 7 mars.

Vid månadsmötet den 4 april berättade Sture Lanzén minnen.

Den 18 april besökte Reese från Torsvi Trädgård Enabygdsarkivet och berättade om blommor och växter, med tips om planteringar och skötsel.

Erik Strand underhöll med musik och minnen vid månadsmötet 2 maj. Den 1 juni serverades sme´sill i smedjan, smeden Ivar Eriksson.

Nationaldagen firandes i Enabygdsparken och talare var Erik Strand.

Midsommar firades som vanligt på hembygdsgården med Folkdansgillets medverkan samt Taimis glada gäng som spelade 30-tals melodier.

Sommarresan den 10 juli gick till Vaxholm, Rindö, Värmdölandet och Gustavsberg.

En friluftsgudstjänst vid Hembygdsgården hölls under juli månad.

Vid månadsmötet den 5 september presenterades Marie Karlsson, ansvarig för vävstugan.

"Jazz i arkiv" hölls den 17 oktober med Taimis Six/Seven swingers som spelade 30- och 40-talsmelodier.

Vid månadsmötet den 7 november ordnades traditionellt amerikanskt knyt.

Erik Strand spelade och berättade minnen vid månadsmötet den 5 december.

Björn Olson
sekreterare

Västerlövsta hembygdsförening

Året inleddes som vanligt med årsmötet i mars. Nils Göran Gustavsson efterträder Kenth Hansson som föreningens ordförande.

I april hölls det traditionella Valborgsmässofirandet med brasa, körsång och fyrverkeri i vårnatten. Det var många del-

tagande och bra väder. Kenth Hansson höll tal.

I maj arrangerades årets byvandring, i Arnebo by nordväst om Heby. Ett femtiotal personer samlades vid byns mjölkpall för guidning av det gästfria byfolket. De många "träslotten" från 1800-talets förra del väcker stort intresse. Vi delgavs bl.a. minnen från tiden innan järnvägssträckan Runhällen – Heby – Enköping lades ned på 1960-talet.

I juni firades midsommar med danslekar kring nya majstången. Trolleriföreställningen med Topper Martin höll god klass och musikunderhållning stod Bertil Adolfsson för. Komminister Lena Gustavsson var årets talare. Det kom cirka 250 personer och vädret var fint. Hemslöjdslotteriet var mycket uppskattat.

Under augusti månad hölls kafféöppet på hembygdsgården med början på "Hembygdsgårdens dag". Nygräddade våfflor serverades och hugade gäster fick Erik Ersgården förevisad. Det kom 650 besökare.

Två sommarutställningar öppnades. En mindre om bindmössor och stycken, från 1700- och 1800-talet, ur föreningens samlingar samt en större, "100 års förkläden". Där visades förkläden från sent 1800-tal och 1900-talet, enkla säckförkläden, eleganta värdinneförkläden, sjuksköterskeförkläden, barnförkläden m.m. Sockenbor har välvilligt lånat ut sina klenoder. Nu dokumenteras förklädenas proveniens, ålder, material, teknik samt fotograferas. Kontexten, berättelserna runt plaggen är också viktigt att nedteckna.

I september var det "Länsmuseivecka". Då hölls föredrag om "Fornminnen i Västerlövsta" och inspirationsmöte och skrivarträff på temat "Kvinnoliv i Västmanland" i hembygdsgården. Den senare resulterade i en studiecirkel.

I november avslutades året med "Hemafton", då det som vanligt bjöds på glödstekt sill och rågmjölsgröt med "riktig" mjölk, svagdricka och kaffe med hembakat. Detta till musik framförd av Åke Malmqvist. Varje år presenterar en av socknens byar sig och Orvenbo var årets by. Såväl då – som nutid gavs publiken i den fullsatta hembygdsgården inblick i.

Under det gångna året genomfördes en flygfotografering av Västerlövstas alla byar i föreningens regi. Detta är tänkt som en dokumentation av läget år 2002. Ett bildspel skall iordningställas.

Marianne Stålfors